

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

**Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсової роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»**

УДК378.22-021.66:336(07)

Розглянуто й рекомендовано до друку
й практичного використання
науково-методичною комісією БНАУ
(Протокол № 9 від 26.07.2021 р.)

Укладачі: **Варченко О.М., Драган О.О.**

Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсової роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладачі: Варченко О.М., Драган О.О.. Біла Церква, 2021. 33 с.

Рецензенти:

Паска І.М. – д-р екон. наук, професор кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки;

Жупанник В.М. – директор з економіки та фінансів ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів»

ЗМІСТ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	8
4. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
5. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	16
6. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	18
7. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	21
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	24
ДОДАТКИ	27

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Складовим елементом навчального процесу у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» є виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз».

Курсова робота – це дослідницько-реферативна робота, яка дозволяє здобувачеві набути практичних навичок наукової праці (пошук джерел і робота з ними, реферування наукової літератури, порівняння кількох поглядів на одну проблему, якісна компіляція), виявити рівень знань з певної спеціалізації, демонструвати вміння самостійно мислити, робити узагальнення та висновки.

Методичні вказівки містять вимоги до підготовки, оцінювання, захисту при виконанні курсової роботи, а також конкретизують терміни виконання робіт. Курсова робота освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого рівня вищої освіти є невід'ємною частиною освітньо-професійної програми.

Процес написання, оформлення та захисту курсових робіт повинен відповідати вимогам даних методичних вказівок, що призначені для здобувачів денної та заочної форми навчання.

Метою виконання курсової роботи є:

- систематизація, поглиблення, закріплення та розширення набутих здобувачем освіти теоретичних знань з дисциплін навчального плану;
- оволодіння навичками практичного використання одержаних теоретичних знань, а також практичних вмінь та навичок вирішення конкретних задач в області фінансового аналізу;
- закріплення й систематизація знань здобувачів з нормативних навчальних дисциплін;
- поглиблення самостійних навиків роботи з науковою, практичною, нормативною літературою, в тому числі іноземною;
- набуття вмінь практично застосовувати одержані теоретичні знання при реалізації конкретних завдань, зумовлених специфікою роботи державних фінансових органів, фінансових, банківських, страхових структур та суб'єктів господарювання всіх форм власності;
- творчому засвоєнню методик наукових досліджень, умінні використовувати їх у практичній діяльності.

Курсова робота виконується здобувачами у відповідності до навчального плану за спеціальністю та носить індивідуальний характер. У процесі роботи здобувачі поглиблюють і розвивають такі навички та вміння:

- самостійно формулювати проблему дослідження та обґрунтовувати її актуальність на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки;
- визначати мету, основні завдання, предмет, об'єкт дослідження;
- добирати потрібну наукову, практичну й статистичну інформацію, здійснювати її систематизацію та опрацювання;
- аналізувати фінансові системи різних рівнів;
- аналізувати практичну діяльність державних фінансових органів, податкових, банків, страхових компаній, підприємств;
- логічно і аргументовано висловлювати власні думки, робити висновки, вносити пропозиції;
- правильно оформляти роботу;
- додержуватися принципів академічної доброчесності при виконанні роботи;
- використовувати ділову українську мову при публічному захисті курсової роботи (робити доповідь, презентацію, відповідати на запитання, захищати свою точку зору, тощо).

Курсова робота повинна бути логічно побудованою й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження. Традиційно курсова робота має описово-розрахунковий характер і складається зі вступу, основної частини, висновків.

Під час написання курсової роботи здобувачу необхідно:

- продемонструвати глибоке розуміння теоретичних і організаційних основ фінансового аналізу;
- працювати з аналітичними даними, формувати бази даних, до яких можна застосувати типові технології і алгоритми фінансових розрахунків щодо окремих аспектів формування і розподілу фінансових ресурсів;
- застосувати системи і методи фінансового аналізу в процесі дослідження стану досліджуваного об'єкту;
- аналізувати практику прийняття управлінських рішень щодо управління складовими елементами фінансової діяльності об'єкту дослідження.

Виконання курсової роботи є однією із важливих форм самостійної роботи здобувачів при вивченні дисципліни «Фінансовий аналіз». У процесі її підготовки здобувачі глибоко і всебічно знайомляться із важливими та найбільш складними проблемами тактики та стратегії фінансового аналізу,

розуміння закономірностей, етапів розробки та прийняття фінансових рішень, основами регулювання фінансових відносин та формування механізму формування, розподілу та використання фінансових ресурсів на рівні фінансових та корпоративних структур, посилюють компетентності щодо аналізу процесу управління складовими видами фінансової діяльності об'єкту дослідження та роблять на цій основі науково-обґрунтовані теоретичні та практичні висновки.

Здобувачі вищої освіти, виконуючи курсову роботу, набувають досвіду роботи із науковою літературою, вміння знаходити у ній головні положення, які безпосередньо відносяться до обраної теми, вчать логічно та чітко викладати власні думки при узагальненні теоретичних питань і, що особливо важливо, ув'язувати загальні теоретичні положення із реальної практикою регулювання та функціонування досліджуваної фінансової системи.

У процесі підготовки курсової роботи формуються навички самостійного підбору наукової літератури, фактичного та цифрового матеріалу, роботи із статистичними довідниками, складання таблиць, графіків, діаграм. Все це не лише розширяє та поглиблює знання по дисципліні «Фінансовий аналіз», але й сприяє набуттю навичок наукового викладення важливих та складних теоретичних проблем.

При виконанні курсових робіт, і особливо при захисті, здобувачі розвивають навички підготовки виступів та доповідей на семінарських заняттях, участі в дискусіях та наукових конференціях.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результат навчання відповідно до ОПІ спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Фахові завдання, вирішення яких вимагає даний результат
ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	1.1. Володіння категоріальним апаратом в області фінансових систем, і вміння практично його використовувати при обґрунтуванні актуальності теми, формуванню мети та завдань дослідження. 1.2. Знати та розуміти фундаментальні закономірності розвитку фінансів, механізм функціонування економічних систем та його інституціональне забезпечення. 1.3. Володіти на достатньому рівні знаннями для опрацювання фахової літератури за темою дослідження. 1.4. Знати нормативно-правові акти, які регулюють фінансово-господарську діяльність організації.

<p>ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p>	<p>2.1. Знати кон'юнктуру фінансового ринку та механізми функціонування його складових; 2.2. Знати сучасну фінансову систему та фінансовий ринок, історію розвитку фінансової системи та фінансового ринку; 2.3. Знати характеристики фінансових продуктів та послуг, базові банківські, страхові та інвестиційні продукти; 2.4. Знати основні світові та вітчизняні тенденції зміни законодавства, що регулює фінансову діяльність організації відповідно до галузевої належності. 2.5. Знати новітні концепції та методології наукового пізнання в області фінансового аналізу, поведінкових фінансів, сталості фінансування, стратегічного фінансового планування. 2.6. Вміти застосовувати на практиці особливості функціонування фінансів господарювання при розробці оптимальних пропозицій щодо вирішення проблематики та удосконалення досліджуваного напряму діяльності суб'єкта господарювання.</p>
<p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси банківська система та страхування).</p>	<p>5.1. Знати нормативно-правові акти, які регулюють фінансово-господарську діяльність організації. 5.2. Знати класифікацію методів і прийомів, які використовуються при діагностиці стану фінансових систем (державні фінанси, корпоративні, банківська система, страхові компанії). 5.3. Володіти навичками пошуку та критичного аналізу щодо джерел первинної та вторинної фінансово-економічної інформації, мати навички організації збору первинної та вторинної інформації, формування репрезентативні вибірки об'єктів статистичного аналізу тощо. 5.4. Мати навички щодо формування складових інформаційних систем первинної та вторинної інформації (економіко-фінансової звітності) за темою дослідження; 5.5. Знати методичні підходи аналізу фінансової діяльності, інструменти статистичного аналізу. 5.6. Забезпечувати додержання принципів академічної доброчесності при формуванні інформаційної бази, обробці та аналізу даних.</p>
<p>ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p>	<p>9.1. Мати вміння аналізувати тенденції, процеси та інструменти фінансової діяльності. 9.2. Мати вміння робити прогнози, розробляти плани та бюджети із урахуванням фактору невизначеності, ризику. 10.3. Вміти, на достатньому рівні, правильно інтерпретувати отриману інформацію з звітності корпоративних структур різної галузевої належності, зокрема, аграрної сфери, фінансових організацій.</p>
<p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію,</p>	<p>10.1 Мати навички ідентифікувати джерела отримання економіко-фінансової інформації та знати методику розрахунку основних економічних та фінансових показників 10.2 Вміти збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, самостійно розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p>

розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	10.3. Вміти узагальнювати висновки на основі значень розрахованих показників та розробляти обґрунтовані пропозиції щодо покращення існуючої тенденції.
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	13.1. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів і вміти практично їх використовувати при проведенні комплексного аналізі складових фінансової системи. 13.2. Вміти використовувати спеціальні методи аналізу СVP-аналіз, економіко-статистичні, економіко-математичні, порівняння при проведенні аналізу стану фінансової системи.
ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	19.1 Вміти самостійно розраховувати, аналізувати та систематизувати фінансові показники. 19.2. Мати вміння фахово представляти результати проведеного дослідження за темою курсової роботи на захисті (підготовки доповіді, слайдів презентації, тощо). 19.3. Вміти формувати висновки та пропозиції, розробляти напрями покращення поточної ситуації на основі використання нових ідей.
ПР24. Знати принципи забезпечення сталого розвитку фінансових систем суб'єктів агробізнесу, сільських територій, а також використовувати інструменти банківської системи та страхування у їх реалізації.	14.1. Мати навички виділення взаємозв'язків і взаємовпливу екологічних, соціальних та економічних чинників на розвиток фінансової проблеми, яка досліджується. 14.2. Вміти комплексно аналізувати проблеми фінансового забезпечення сталого розвитку об'єкту дослідження. 14.3. Мати вміння розробляти обґрунтовані пропозиції щодо реалізації інструментів фінансової сталості.

3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перш ніж розпочинати виконувати курсову роботу, здобувач повинен ознайомитися з основними завданнями щодо її виконання:

1. Актуальність теми. Курсова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку економіки та суспільства, передбачає вирішення наукової та практичної проблеми фінансових систем різного рівня, фінансової діяльності фінансових, виробничих та невиробничих підприємств.

2. Рівень теоретичного обґрунтування. Ця вимога означає, що бакалавр повинен розкрити обрану тему курсової роботи на сучасному рівні розвитку фінансової науки, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища і події з позицій сьогодення. Крім того, студент повинен достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються

проблеми курсової роботи, включити у зміст матеріалу тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади.

3. Дослідницький характер. У курсовій роботі повинні міститись елементи дослідження: опрацювання достатньої кількості сучасних вітчизняних і зарубіжних літературних та електронних джерел за досліджуваною проблемою (нормативно-правової бази, підручників, навчальних посібників, монографій, довідників, енциклопедій, наукових праць, в тому числі й зарубіжних видань, які входять до бази Scopus та WoS, статистичних щорічників, фінансової звітності досліджуваного об'єкту (об'єктів), даних мережі Інтернет тощо); систематизація та аналіз різних методів, поглядів і підходів та формування на цій основі власного бачення щодо вирішення зазначених у роботі проблемних питань; порівняння теоретичних та практичних засад утворення, розвитку та функціонування фінансової системи України та зарубіжних країн.

Грамотність оформлення. Це важлива вимога до якості курсової роботи. Робота повинна бути граматично та стилістично правильно написана. Для цього потрібно дотримуватись норм орфографії української мови та методичних рекомендацій щодо оформлення курсової роботи. Виконання зазначеної вимоги має на меті сформувати у студента культуру оформлення наукових праць, яка може знадобитись йому в подальшій професійній діяльності.

4. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

1. Ознайомлення з тематикою курсових робіт, вибір теми та її узгодження із науковим керівником;
2. Підбір наукової літератури з обраної теми і початкове ознайомлення з нею;
3. Складання плану курсової роботи та його затвердження науковим керівником;
4. Вивчення літературних джерел, їх опрацювання, збір та аналіз цифрового матеріалу;
5. Написання курсової роботи;
6. Подання курсової роботи на кафедру та її реєстрація;
7. Перевірка та рецензування курсової роботи науковим керівником;
8. Захист курсової роботи.

Вибір теми. Тематика курсових робіт, завдання та вимоги до оформлення аналітично-розрахункової частини роботи, рекомендована література визначається специфікою тематики дослідження курсової роботи. Тематика курсових робіт розглядається і затверджується на засіданні кафедри перед початком навчального року. Здобувач може запропонувати тему курсової роботи, яка відсутня в тематиці, рекомендованій кафедрою. Однак таке рішення має бути погоджене з науковим керівником. Тема курсової роботи вважається затвердженою, якщо вона погоджена з науковим керівником курсової роботи, та подана заява на кафедру фінансів, банківської справи та страхування для затвердження її за здобувачем. Бланк заяви наведений в Додатку Б. План курсової роботи складається здобувачем і погоджується з науковим керівником.

Рекомендована тематика курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» наведена в Додатку А.

Підбір та початкове ознайомлення з літературними джерелами.

Пристаючи до виконання курсової роботи, здобувач повинен насамперед здійснити підбір наукової літератури. Літературними джерелами можуть бути підручники, навчальні посібники, монографії, вітчизняні та зарубіжні періодичні наукові видання, статистичні щорічники та довідники, ресурси мережі Інтернет. Необхідно також ознайомитись з нормативно-правовою базою, що регламентує досліджувану тему.

Складання плану курсової роботи. На початку підготовки курсової роботи студенту необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за обраною темою і скласти розгорнутий план із зазначенням основних розділів і підрозділів роботи, який потрібно узгодити з науковим керівником.

План курсової роботи є відображенням її структури, під якою розуміється порядок компонування і взаємозв'язок окремих її частин. Виконані розділи роботи студент подає на розгляд керівнику і відповідно до його зауважень уточнює, доповнює, і в разі потреби, доопрацьовує. Зразок оформлення змісту курсової роботи наведений в Додатку Д.

Вивчення та опрацювання літературних джерел. Перед початком написання курсової роботи потрібно ретельно ознайомитись з навчальною та науковою літературою вітчизняних та зарубіжних наукових видань, опрацювати нормативно-правову базу з досліджуваної теми, скористатися матеріалами мережі Інтернет. При вивченні літературних джерел рекомендується вести робочі записи, що полегшує систематизацію та узагальнення матеріалів у відповідності з планом курсової роботи. Особливу увагу слід звернути на сучасну нормативно-правову базу, що регламентує досліджувану тему, виявити в ній прогалини та недоліки.

Опрацювавши літературні джерела, слід приступати до написання теоретичної частини у відповідності із методичними рекомендаціями. Написання курсової роботи. Матеріал роботи студент повинен викладати послідовно. Окремі частини курсової роботи повинні бути логічно пов'язані. Для цього необхідно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, провести аналіз сучасного стану об'єкта дослідження, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми роботи.

На основі аналізу статистичних та/або звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити відповідні висновки, зазначити наявні недоліки та запропонувати можливі шляхи їх подальшого вирішення. У процесі написання курсової роботи досліджувана тема повинна бути повністю розкрита.

У вступі коротко обґрунтовуються мотивація вибору теми, її актуальність на сучасному етапі розвитку фінансових відносин в Україні, вказуються мета, предмет та об'єкт дослідження (фінансово-господарські явища, діяльність конкретних фінансових, податкових, контрольно-ревізійних органів та органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій, установ, тощо), формулюються проблемні питання, які будуть досліджуватись у курсовій роботі.

При з'ясуванні *об'єкта, предмета і мети* дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою курсової роботи є системні логічні зв'язки.

Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню у роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Отже, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

Визначаючи об'єкт, треба дати відповідь на запитання: що розглядається? Водночас предмет визначає аспект розгляду, дає уявлення про зміст розгляду об'єкта дослідження, про те, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також із його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення здобувачами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта

дослідження в реальній практиці й вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування.

Другий етап починається з вивчення та конспектування, анотування літератури з теми курсової роботи. Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Починати ознайомлення з виданням потрібно з титульного аркуша, з'ясувавши, де, ким, коли воно було видано. Слід переглянути зміст, який розкриває структуру видання, наповнення його розділів, звернутися до передмови, де розкрито призначення видання, завдання, поставлені в ньому автором.

Читаючи видання, треба уважно стежити за розвитком авторської думки, вміти відрізнити головні положення від доказів й ілюстративного матеріалу. Часто статті з наукових збірників складні для сприйняття, тому необхідно їх читати кілька разів, намагаючись виділити головну ідею та аргументи, якими автор її доводить. З'ясовуючи це, потрібно тезисно виписати всі необхідні цитати, цифри, факти, умови, аргументи, якими оперує автор, доводячи основну ідею статті із тим, щоб при написанні курсової роботи відповідні посилання на джерело.

Конспектуючи матеріал, слід постійно пам'ятати тему курсової роботи, щоб виписувати тільки те, що стосується теми дослідження. Виписувати цитати потрібно на одну сторону окремих аркушів паперу стандартного розміру, що допомагає краще орієнтуватися в накопиченому матеріалі, систематизувати його за темами і проблемами. Кожна цитата, наприклад, цифровий матеріал мають супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок, на яких опубліковано цей матеріал.

Правильна та логічна структура курсової роботи це запорука успішного розкриття теми дослідження.

Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. Попередній план роботи потрібно узгодити науковому керівникові, оскільки може статися, що потрібно буде переписувати текст роботи.

Готуючись до викладення тексту курсової роботи, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, що містить проблему, яка повинна бути розкрита. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками

різних авторів, результатами анкетування та експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду. При написанні курсової роботи необхідно уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст повинен підпорядковуватися одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Один доказ має впливати з іншого.

Достовірність висновків загалом підтверджується вивченням практичного досвіду роботи конкретних установ, щодо яких проводиться дослідження. Оперативно і в повному обсязі зібрати практичний матеріал, узагальнити його та систематизувати допоможе здобувачу оволодіти основними *методами дослідження*: спостереженням, експериментом, анкетуванням, інтерв'ю, математичними методами обробки кількісних даних, методом порівняльного аналізу тощо. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набути переважного значення.

Отже, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів та практичного досвіду в цілому дасть змогу виконати основне завдання курсового дослідження: поєднати різні знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

Заключний етап роботи над курсовою роботою передбачає написання здобувачем вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку використаних джерел та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи. У вступі обґрунтовується актуальність теми, що вивчається, її практична значущість; визначаються об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривається структура роботи, її основний зміст. Якщо студент вирішив не висвітлювати деяких аспектів теми, він повинен зазначити про це у вступі.

Обов'язковою частиною вступу є *огляд літератури* з теми дослідження, в який включають найбільш актуальні роботи. Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків досліджуваних робіт, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку

проблеми, теоретичні роботи, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізуються, достатньо назвати автора й назву, а поруч у дужках проставити порядковий номер бібліографічного запису цієї роботи в списку літератури. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітлення у літературі основних аспектів теми.

Логічним завершенням курсової роботи є **висновки**. Головна їх метою є підведенням підсумків проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, обґрунтованих рекомендацій та пропозицій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми практичного функціонування досліджуваної системи, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, є «візитною картою» автора роботи, свідчить про фаховість автора та про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою. Список повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних здобувачем під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватися вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, потім – іноземними. Бібліографічні записи в «Списку...» повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у дужках посилання на номери списку. Якщо необхідно вказати номер сторінки, її ставлять через кому після номера видання.

Завершуючи написання курсової роботи, необхідно систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків. Усі **додатки** повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту.

Літературне оформлення курсової роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які зважає науковий керівник при оцінюванні під час захисту. Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам), а також на

текст роботи, список використаних джерел і додатки, на з оформлення титульного аркуша.

Курсову роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і відповідно до зауважень керівника.

Перш ніж представляти чорновий варіант керівникові, треба ще раз переглянути, чи логічно викладено матеріал, чи є зв'язок між підрозділами та розділами, чи текст розкриває головну ідею курсової роботи. Такий уявний структурний аналіз роботи дозволить краще побачити нелогічність в її структурі та змісті.

У курсовій роботі необхідно прагнути дотримуватися прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів, не рекомендується вживати слова і вирази-штампи, вести виклад від першої особи: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається», «На мою думку». У зв'язку з цим краще вживати мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми». Слід уникати в тексті частих повторів.

При згадуванні в тексті прізвищ (учених-дослідників, практиків) ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (Ю.М. Коваленко).

До формулювань заголовків (назв) розділів і підрозділів курсової роботи висуваються такі основні вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові речень, з переважанням простих, послідовне та точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи.

Розділи і підрозділи прийнято нумерувати арабськими цифрами. Підрозділи нумерують окремо в кожному розділі. Позначення розділів, підрозділів і їхні порядкові номери пишуть в одному рядку з заголовком, причому в кінці крапка не ставиться.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш (додаток Б). На ньому вказуються міністерство, назва навчального закладу, факультету, кафедри, де виконувалася курсова робота, повна назва теми роботи, прізвище та ініціали студента, курс, група, де він навчається, прізвище, ініціали, вчене звання наукового керівника, рік і місце виконання роботи.

На наступній сторінці розміщується зміст (додаток В) із позначенням сторінок, на яких кожний з елементів плану викладений у роботі. Всі розділи і підрозділи, що є у плані, мають бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Порядок подання курсової роботи на кафедру. Не пізніше ніж за 7 днів до захисту (за встановленим на кафедрі графіком) виконана і оформлена у відповідності з вимогами цих методичних вказівок курсова робота,

подається здобувачем на кафедру для реєстрації. Зареєстрована на кафедрі курсова робота передається науковому керівнику для перевірки.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою. Попередня кількість балів (від 0 до 50) за виконану роботу обґрунтовується і виставляється керівником, що є підставою для допуску курсової роботи до захисту або повернення її на доопрацювання.

Робота допускається до захисту за наявності попередньої позитивної оцінки наукового керівника (26 і більше балів). Робота, оцінена в 25 і менше балів, повертається здобувачу для врахування зауважень керівника, виправлення помилок та належного оформлення.

Захист курсової роботи. Захист курсової роботи є обов'язковим елементом її виконання. Він має на меті визначити знання здобувачів з теоретичних питань та практичного матеріалу, пов'язаних з темою курсової роботи, перевірити самостійність виконання роботи.

Захист курсової роботи відбувається перед комісією відповідної кафедри у встановлений графіком кафедри день. Під час захисту здобувач повинен викласти основні теоретичні положення роботи, отримані результати досліджень та відповісти на додаткові запитання членів комісії кафедри. Підсумкову кількість балів за виконану курсову роботу виставляє комісія відповідної кафедри на основі отриманих балів від наукового керівника та результатів захисту. Результати захисту оформляються відомістю про захист курсових робіт.

5. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота мусить мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно курсова робота складається зі вступу, основної частини, висновків та списку літератури. Курсова робота повинна послідовно містити: титульний аркуш; зміст; вступ; основну частину; висновки; список використаних джерел; додатки (за необхідності).

Вступ містить обґрунтування актуальності вибраної теми, необхідності дослідження окремих аспектів фінансової діяльності об'єкту дослідження, постановку мети та завдань роботи, об'єкта і предмета дослідження.

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність об'єкту дослідження.

Предметом – принципи та важелі управління досліджуваної проблеми об'єкта дослідження.

Розділ 1 повинен містити:

- сутність і зміст досліджуваних категорій; опис основних елементів

системи управління щодо досягнення стратегічної мети та завдань розвитку об'єкта дослідження;

- огляд методів і моделей ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства;
- узагальнення методичних підходів до вивчення досліджуваної проблеми та інструментарію обробки статистичного матеріалу.

Розділ 2 повинен містити: аналіз фінансово-господарської діяльності об'єкту дослідження та розробка шляхів його покращення. У ньому повинні бути вказаними:

- організаційно-правова оцінка підприємства;
- аналіз динаміки виробництва основних видів продукції (надання послуг);
- факторний аналіз досліджуваної проблематики.

Розділ 3 повинен висвітлювати: практичну апробацію методів та моделей формування фінансової політики щодо аспектів фінансової діяльності предмету та об'єкту дослідження. У ньому повинні бути вказані: постановка завдань фінансового управління; результати розрахунків ефективності альтернативних рішень; комплекс рекомендацій, які пов'язані із вибором політики фінансового управління.

Курсову роботу бажано виконувати на основі матеріалів конкретної фінансової структури чи підприємства.

Висновки і пропозиції містять коротке викладення результатів, одержаних в процесі проведеного дослідження і визначення можливих напрямів їх використання. У висновках стисло формулюються основні результати дослідження, узагальнюються рекомендації та пропозиції автора курсової роботи, які повинні бути конкретними і базуватися на аналізі теоретичного і практичного матеріалу.

Для розкриття теми курсової роботи, необхідно використовувати цифрові та статистичні дані. Якість роботи підвищується з використанням у ній практичних даних банків, підприємств, установ, організацій, страхових компаній, фінансових, податкових, казначейських, контрольно-ревізійних органів. Цифровий матеріал повинен бути представлений у вигляді таблиць, схем, діаграм та графіків, що ілюструють викладені теоретичні положення і слугують базою обґрунтованих висновків і пропозицій.

Додатки включають допоміжний матеріал, який необхідний для розуміння і пояснення результатів курсової роботи, вихідні дані, графіки, таблиці тощо.

Список використаних джерел включає джерела, якими користувався здобувач при написанні курсової роботи, матеріали періодичних видань, на

основі яких були одержані статистичні дані.

6. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується на окремих аркушах білого паперу формату А4. Титульна сторінка оформляється згідно встановленого зразка. Текст повинен друкуватися на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (розмір шрифту 14 Times New Roman). Аркуш курсової роботи повинен мати поля: ліве 25 мм, верхнє 20, праве 15, нижнє 20 мм. Перед окремими частинами курсової роботи (питаннями) слід вказувати їх назви. Якщо при переході до нового питання після його назви на сторінці вміщається менше, ніж один абзац, то це питання слід починати з нової сторінки. Роботу комплектують у такій послідовності: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки (в разі потреби). Заголовки розділів друкують великими літерами, підрозділи маленькими з вирівнюванням по ширині жирним шрифтом.

Текст роботи ділять на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ» (в разі потреби), «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ».

Відстань між заголовком і текстом повинна становити 3-4 інтервали. Кожну структурну частину роботи потрібно починати із нової сторінки. Нумерують сторінки, розділи, підрозділи, рисунки, таблиці, формули арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний лист, який включається у загальну нумерацію сторінок, на ній цифра 1 не ставиться, другою вважається сторінка, що містить «зміст», на ній цифра 2 не ставиться, на наступній сторінці проставляється цифра 3 і далі згідно з порядком. Порядковий номер сторінки проставляється посередині верхнього поля.

Номер розділу ставиться після слова «Розділ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку.

Графіки і таблиці необхідно подавати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються першими, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, що розміщуються на окремих сторінках, включають в загальну нумерацію сторінок. Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумерують

послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, які наведено у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні записи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, що наведені в додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися із номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

При переносі частини таблиці на наступний лист (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці.

Формули в курсовій роботі нумерують в межах розділу. Номер формули повинен складатися із номера розділу і порядкового номера формули у розділі, між якими ставиться крапка. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад, (2.1) – перша формула другого розділу.

При написанні роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати із яких наводяться у роботі. Посилання мають бути на останні видання публікацій. Якщо використовуються відомості, матеріали із монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на який дається посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела необхідно позначати порядковим номером за переліком посилань, які виділено двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях» [1-7].

Джерела можна розмішувати у списку одним із наступних способів: у порядку згадування посилань у тексті (найбільш зручний спосіб для користування), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків у хронологічному порядку. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

Додатки оформляються як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Вони мають спільну з основним текстом наскрізну нумерацію сторінок. Кожен додаток повинен розташовуватися на новій сторінці і позначатися послідовно

посередині рядка вище від його назви прописними літерами (А, Б, В ...), за винятком літер Г, Є, І, Ї, И, О, Ч, Ь. Наприклад: «Додаток А». На наступному рядку симетрично до тексту малими літерами з першої великої друкують заголовок додатка.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи, підрозділи і пункти, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку (наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В). Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумеруються у межах кожного додатка (наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1) – перша формула додатка А). При оформленні додатків окремою частиною, яка має самостійне значення і оформляється за вимогами, що пред'являються до документа даного виду, на титульному аркуші під назвою кваліфікаційної роботи друкують великими літерами «ДОДАТКИ».

Перед кожним додатком вкладають аркуш, на якому посередині набирають текст: «Додаток (літера)» та його найменування. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок атестаційної роботи, незважаючи на власну нумерацію сторінок документа.

Посилання в тексті на використані літературні джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «у працях [1-7]», [2, с. 137]. В роботі не допускається скорочення окремих слів і термінів, окрім загальноприйнятих.

В кінці роботи повинен бути наведений список літератури. Список використаної літератури містить перелік нормативно-правових актів, наукових джерел, які опрацював студент під час написання курсової роботи.

Літературні джерела можна розміщувати такими способами: у порядку появи посилань у тексті (найзручніший для користування і рекомендований під час написання курсової роботи); в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; систематизовано. При другому способі джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. У третьому випадку список використаних джерел формують у такій послідовності: Конституція України; Кодекси; Закони України; Укази Президента України; Постанови Верховної Ради України; Постанови Кабінету Міністрів України; Нормативні акти міністерств та відомств; Міжнародні правові акти; наукова, навчально-методична, фахова література; наукова, навчально-методична, фахова наукова література, видана іноземними мовами.

7. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перед захистом курсової роботи передбачається її перевірка на плагіат в обов'язковому порядку. До обов'язків керівника курсової роботи входить встановлення оригінальності виконаної здобувачем роботи. У випадку доведеного факту плагіату у курсовій роботі здобувач автоматично одержує оцінку незадовільно та на нього накладається дисциплінарне стягнення, регламентоване Положенням про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті.

Захист курсової роботи відбувається відповідно до розробленого на кафедрі графіку в присутності членів комісії, що створюється завідувачем кафедри із викладачів кафедри у складі трьох осіб. Графік захисту курсових робіт оприлюднюється за два тижні до дати захисту. Здобувач готує доповідь та презентацію на захист заздалегідь.

Доповідь повинна бути змістовною і тривати 10-15 хвилин. У доповіді необхідно: назвати тему курсової роботи, показати її актуальність та значущість; сформулювати основну мету і завдання дослідження; стисло розкрити зміст структури роботи; доповісти про результати роботи, зроблені висновки і внесені пропозиції. Доповідь повинна бути доповненою презентацією, де представляються розрахункові матеріали, обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення досліджуваної проблеми. Після доповіді здобувач відповідає на запитання викладачів. Під час захисту оцінюються: якість виконаної курсової роботи, рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичну діяльність досліджуваного об'єкту, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота, виконана здобувачем індивідуально оцінюється керівником, який при виставленні оцінки за курсову роботу керується наступними критеріями:

- відсутність плагіату;
- змістовна постановка дослідницького завдання та мотивована частина;
- коректно оформлена реферативна частина, яка включає посилання та відповідність роботи сучасній науковій літературі;

- повнота розкриття теми дослідження, оволодіння сучасною науковою літературою за темою дослідження;
- критична самостійна оцінка аргументів і тезисів, існуючих у сучасній літературі;
- наявність самостійної роботи із вихідними даними, які включають збір та первинний статистичний та економетричний аналіз даних;
- самостійний розвиток (визначення напрямів розвитку(існуючої теоретичної моделі або розробка власної, використання коректної (і обґрунтованої) емпіричної/економетричної методології, яка відповідає характеру досліджуваних даних та досліджуваної проблеми;
- коректне оформлення посилань, списку використаної джерел, а також розділів, рівнянь, рисунків, таблиць;
- самостійність роботи здобувача, додержання термінів (дедлайнів);
- грамотне оформлення роботи, стилістично перевірений текст, відсутність орфографічних помилок.

Курсова робота, виконана відповідно до встановлених цими Методичними вказівками вимог і своєчасно подана на кафедру для реєстрації та перевірки науковим керівником, оцінюється максимально в 100 балів: 50 балів виставляє науковий керівник у рецензії на курсову роботу, 50 балів – комісія, перед якою здобувач захищає курсову роботу. Кількість балів, яку виставляє науковий керівник у відгуку, включає в себе бали за належне виконання кожного елемента курсової роботи:

1. Вступ. Оцінюється максимально в 2 бали, з них: розкриття актуальності теми, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження – 1 бал; формулювання проблемних питань, які будуть досліджуватись у роботі –1 бал.

2. Основна частина. Оцінюється максимально в 40 балів, з них: висвітлення теоретичних та правових засад функціонування об'єкта дослідження – 0-5 балів; виявлення та обґрунтування недоліків та проблемних питань, які мають місце на сучасному етапі розвитку об'єкта дослідження і будуть вирішуватись здобувачем під час написання курсової роботи, – 0-5 балів; проведення аналітично-дослідницької (всестороння характеристика та аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку об'єкта дослідження (з використанням статистичних та звітних матеріалів)) та/або розрахункової (здійснення всіх передбачених сформульованим завданням розрахунків) роботи, виявлення певних закономірностей та особливостей на основі проведеного аналізу та/або розрахунків – 0-20 балів; висвітлення існуючих та розробка нових рекомендацій щодо напрямів удосконалення

функціонування об'єкта дослідження із їх конкретизацією та науковим обґрунтуванням – 0-10 балів.

3. Висновки. Чітке й лаконічне відображення наукових та практичних результатів, одержаних під час виконання роботи оцінюється в 3 бали.

4. Оформлення роботи. Оцінюється максимально в 5 балів, із них:

- дотримання загальних вимог до написання курсової роботи (шрифт, інтервал, поля тощо), дотримання вимог до нумерації сторінок, розділів, підрозділів – 1 бал;

- дотримання вимог до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул, додатків – 1 бал; наявність посилань у тексті на формули, таблиці, рисунки, літературні джерела, додатки та дотримання вимог до їх оформлення – 1 бал;

- відсутність у роботі орфографічних, граматичних та синтаксичних помилок, дотримання норм літературної мови – 1 бал; використання сучасних вітчизняних та іноземних джерел інформації та оформлення списку використаних джерел відповідно до встановлених вимог – 1 бал.

Науковий керівник після перевірки роботи повинен скласти на неї рецензію із зазначенням суми балів, з якою здобувач допускається до захисту курсової роботи перед комісією кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Сума балів, яку виставляє за захист курсової роботи комісія кафедри, включає в себе бали за:

- представлення роботи. Оцінюється максимально в 30 балів, які включають: вміння здобувача правильно побудувати структуру доповіді: назвати тему курсової роботи, показати її актуальність та значущість, сформулювати основну мету і завдання дослідження тощо – 5 балів; вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати курсової роботи – 20 балів; застосування сучасної економічної термінології, уникання загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, ухилянь від основної теми доповіді – 5 балів;

- відповіді на запитання членів комісії. Оцінюється максимально в 10 балів, які включають: максимально чітка і змістовна відповідь на запитання членів комісії – 0-10 балів;

- вміння відстоювати власну точку зору та вільна орієнтація в курсовій роботі для підтвердження обґрунтованості та достовірності авторської позиції – 10 балів.

Шкала оцінювання виконаної та захищеної студентом курсової роботи

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		Іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / [С. І. Самайчук, В. М. Крикунова, Н. С. Танклевська] ; ДВНЗ "Херсон. держ. аграр. ун-т". - Херсон : ОЛДПЛЮС, 2019. - 215 с.
2. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. О. Ковальчук, Л. С. Гаватюк, Н. І. Єрміїчук ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2019. - 336 с.
3. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / О. М. Кальченко, О. В. Шишкіна ; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : Брагинець О. В. [вид.], 2018. - 522 с.
4. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. - 155 с. Фінансовий аналіз : навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030508 "Фінанси і кредит" / Власюк Н. І. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во ЛКА, 2016. - 311 с.
5. Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика: навч. посіб. / Трусова Н. В., Терещенко М. А. ; Тавр. держ. агротехнол. ун-т. - 2-ге вид. - Мелітополь : Мелітоп. міськ. друк., 2019. - 272 с.
6. Фінансовий аналіз промислових підприємств : навч. посіб. / [Нусінов В. Я. та ін. ; за заг. ред. Нусінова В. Я.] ; ДВНЗ "Криворізь. нац. ун-т", Каф. обліку, аналізу, аудиту та адміністрування підприємств гірн.- металург. комплексу. - Кривий Ріг : Роман Козлов [вид.], 2016. - 509, [1] с.

7. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2017. - 142 с.
8. Фінансовий аналіз: Кредитно-модульний курс : навч. посіб. / О. М. Загурський. - 2-ге вид., перероб. та допов. - Київ : Ун-т "Україна", 2016. - 442 с.
9. Фінансовий аналіз: теорія і практика (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / О. М. Кальченко, О. В. Шишкіна ; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : Брагинець О. В. [вид.], 2019. - 435 с.
10. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки / Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170 «Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 березня 2006 р. за № 332/12206 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>
11. Методичні рекомендації по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства / Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 «Про затвердження Методичних рекомендацій по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства» (зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 06.03.2006 р. № 81) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-01/card5#Links
12. Савчук В. П. Финансовый менеджмент предприятий: практические вопросы с анализом деловых ситуаций [Электронный ресурс] / В. П. Савчук. – Режим доступа: www.financepro.ru
13. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
14. Сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
15. Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/ua>
16. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
17. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

18. Система розкриття інформації на фондовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.smida.gov.ua
19. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssms.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Рекомендована тематика курсових робіт

1. Вплив ефективності діяльності підприємства на його фінансову стійкість
2. Аналіз формування та використання прибутку підприємства (за матеріалами.....).
3. Аналіз рентабельності діяльності підприємства та сфер його функціонування (за матеріалами.....).
4. Аналіз фінансової стійкості підприємства (за матеріалами.....).
5. Аналіз платоспроможності підприємства (за матеріалами.....).
6. Фінансовий аналіз банкрутства та неплатоспроможності підприємства (за матеріалами.....).
7. Аналіз кредитоспроможності підприємства в різних умовах господарювання (за матеріалами.....).
8. Аналіз кризових ситуацій: проблеми банкрутства та санації підприємства (за матеріалами.....).
9. Фінансовий аналіз санаційної спроможності підприємства (за матеріалами.....).
10. Аналіз та оцінка ризиків діяльності підприємства (за матеріалами.....).
11. Оцінка майбутньої вартості підприємства методом дисконтування фінансових потоків (за матеріалами.....).
12. Операційний фінансовий аналіз діяльності підприємства: визначення валової маржі й коефіцієнту операційного левериджу (за матеріалами.....).
13. Аналіз балансу підприємства як основного фінансового документу, що відображає його майновий стан (за матеріалами.....).
14. Аналіз фінансового стану підприємства (за матеріалами.....).
15. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства (за матеріалами.....).
16. Справедлива вартість як концептуальна основа та практичне застосування.
17. Дослідження методів виявлення недостовірності фінансової звітності компаній
18. Дослідження особливостей фінансового аналізу в умовах невизначеності
19. Внутрішні процедури оцінки достатньої кількості капіталу в банківському секторі
20. Аналіз формування доданої вартості у агропродовольчих ланцюгах
21. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії (за матеріалами.....).
22. Фінансова стійкість страхової компанії та критерії її забезпечення (за матеріалами.....).

23. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії (за матеріалами.....).
24. Оцінка та аналіз схильності страхової компанії до банкрутства (за матеріалами.....).
25. Аналіз фінансового стану страхової компанії (за матеріалами.....).
26. Аналіз власного капіталу банку (за матеріалами.....).
27. Аналіз зобов'язань банку (за матеріалами.....).
28. Загальний аналіз активних операцій банку та їх вплив на фінансові результати (за матеріалами.....).
29. Аналіз доходів і витрат банку, прибутку та рентабельності (за матеріалами.....).
30. Аналіз ліквідності комерційного банку (за матеріалами.....).
31. Аналіз і оцінка фінансового стану комерційного банку (за матеріалами.....).
32. Аналіз ліквідності підприємства методом коефіцієнтів (за матеріалами.....).
33. Визначення ступеню ліквідності активів підприємства та абсолютної ліквідності балансу (за матеріалами.....).
34. Аналіз фінансової структури капіталу підприємства та оцінка його середньої вартості (за матеріалами.....).
35. Визначення загальної потреби підприємства в капіталі (за матеріалами.....).
36. Аналіз структури власного капіталу підприємства та оцінка його вартості (за матеріалами.....).
37. Аналіз структури позикового капіталу підприємства та оцінка його вартості (за матеріалами.....).
38. Оцінка вартості залучення власного капіталу та визначення методів її оптимізації (за матеріалами.....).
39. Аналіз впливу фактору інфляції у фінансовому аналізі (за матеріалами.....).
40. Аналіз ділової активності підприємства (за матеріалами...)

Завідувачу кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
к.е.н., доценту Драган О.О.
студента 4 курсу ___ групи
економічного факультету
Іванова Івана Івановича

ЗАЯВА

Прошу Вас дозволити виконати курсову роботу з дисципліни «Фінансовий
аналіз» на тему _____

_____

під керівництвом _____

«_____» _____ 20__ р.   підпис _____

Згоден: науковий керівник _____ підпис

Завідуючий кафедрою _____ підпис

Зразок оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Фінансовий аналіз»

**на тему: Аналіз фінансового стану підприємства (за матеріалами
ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів»)**

**Виконав: студент(ка) 4 курсу, ОР бакалавр,
ОПП 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»**

..... **І.І. Іванов**
підпис

Науковий керівник: .....

..... **І.І. Попов**
підпис

Зразок змісту курсової роботи

Тема: *Аналіз фінансового стану підприємства* (за матеріалами ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів»)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретичні підходи до діагностики фінансового стану

1.1. Сутність фінансового стану та показники, що його визначають.

1.2. Інформаційна база діагностики фінансового стану.

1.3. Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства.

РОЗДІЛ 2. . Оцінка фінансового стану ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів»

2.1. Структурно-динамічний аналіз майна підприємства.

2.2. Структурно – динамічний аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства.

2.3. Аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності .

РОЗДІЛ 3. Розробка шляхів покращення фінансового стану ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів».

3.1. Діагностика можливого банкрутства підприємства.

3.2. Шляхи покращення фінансового стану підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

«ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсової роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Укладачі: Варченко О.М., Драган О.О.